

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Isotalo, A. 2023. Ammattikorkeakoulut hyvinvointialueiden tueksi sote-alan muutoksessa. Turun Sanomat, Puheenvuoro 12.5.2023.

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Ammattikorkeakoulut hyvinvointialueiden tueksi sote-alan muutoksessa

ANNE ISOTALO
Turun Sanomat

12.5. 03:00

PUHEENVUORO

Ammattikorkeakoulun tärkeimpänä tehtävänä on kantaa vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon vetovoimaisuudesta ja osaavien ammattilaisten koulutuksesta. Alan ammattien arvopohja perustuu vahvaan ammattietiikkaan ja periaatteisiin, joiden kestävyys testataan jokaisena työvuorona kohtaamisessa potilaan ja asiakkaan kanssa.

Väestön vanheneminen, lisääntyvä palvelun tarve, osaavan henkilöstön riittävyys ja odotukset palvelujärjestelmää kohtaan ovat haasteita, johon tulevana vuosina haetaan ratkaisuja.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus arvioi sote-alan korkeakoulutuksen tuottamaa osaamista vuonna 2021. Sen mukaan koulutus vastaa opiskelijoiden odotuksiin ja työelämän tarpeisiin. Opinnoissa tehtävä harjoittelu todettiin erityisen tärkeäksi osaamisen kehittymiselle.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa hankalassa taloustilanteessa. Erityisesti digitalisaation kohdistuu paljon odotuksia. Turun ammattikorkeakoulussa tarjotaan ammatillisten opintojen lisäksi valmiuksia teknologisten toimintatapojen soveltamiseen ja käyttöön, kestävä kehityksen perusasioiden hallintaan, moniammatillisuuteen ja monikulttuurisuuteen.

Vaikka hakijamäärät ovat laskussa, enemmistö opiskelijoista valmistuu valitsemaansa ammattiin määräajassa ja työllistyy. Osaajapula kuitenkin heikentää järjestelmän kykyä vastata tehtävästään.

Ratkaisuksi on tarjottu aloituspaikkojen lisäämistä. Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi jo vuonna 2015, että avautuvia työpaikkoja sote-alalla olisi vuoteen 2030 mennessä peräti 283 000. Tarve kasvaa eläköitymisen ja kasvavan palvelutarpeen takia, eikä paikkojen lisääminen enää riitä. Tämä haastaa kaikki etsimään ratkaisuja.

Nyt puhutaan paljon ulkomailta saatavan työvoiman lisäämisestä. Turun seudun vahva kansainvälisyyden perinne ja vieraskielisten turkulaisten suuri osuus ovat alueemme merkittävä vahvuus. Ulkomaisen työvoiman integroiminen edellyttää kuitenkin työelämältä valmiutta ottaa harjoittelemaan opiskelijoita, joiden suomen kielen taito on vasta kehittymässä.

Ammattikorkeakoulut tarjoavat osaamistaan arvioinnissa, jatkuvassa oppimisessa ja täydennyskoulutuksissa. Harjoitteluohjaamiseen tulee rakentaa toimivia ja joustavia koulutustapoja. Tämä voisi olla jopa kansallisen kehittämiskohde, niin tärkeänä sitä pidän.

Olen huolestunut sote-alan julkisuuskuvasta ja sen vaikutuksista alan tulevaisuuteen. Hakijamäärät ovat laskussa. Opiskelijat kertovat usein valinneensa alan merkityksellisyyden ja arvopohjan takia. Alalle hakeudutaan siis halusta olla työssä ihmisten kanssa ja halusta auttaa ja hoitaa muita.

Osa ammattilaisista luopuu alasta tai ilmoittaa halusta vaihtaa työpaikkaa. Tutkimuksissa syiksi mainitaan uusien sukupolvien odotusten ja vaatimusten muutos työtä ja johtamista kohtaan, keuhko palkkaus ja arvostuksen puute.

Opiskelijoiden odotukset taas kohdistuivat hyvään johtajuuteen, yhteisöllisyyteen, vähäiseen hierarkisuuteen ja työaikajousten mahdollistamiseen. Hyvä työilmapiiri ja ammatillinen tuki ovat tärkeitä työpaikkaa valitessa.

Korkeakoulujen kumppanuudella ja tiiviisti suhteessa työelämään voidaan löytää keinot vastata näihin kysymyksiin. Se toteutuisi luontevimmin yliopistollisessa sote-keskuksessa.

Siinä toimijat yhdistäisivät osaamistaan ja jakaisivat sitä tutkimuksessa ja kehittämisessä. Samalla niitä sovellettaisiin muutoksen tueksi palveluita käyttävien potilaiden ja asiakkaiden hyväksi. Johtamisen ja

muutoksen tueksi tarvitaan tietoa ja tutkimusta. Näin vastaamme odotuksiin ja parannamme vuorotyötä vaativan alan työolosuhteita.

Sote-alan tulevaisuuden kannalta on äärimmäisen tärkeää hakea ratkaisuja kaikkiin tässä esiin nostettuihin asioihin. Tätä Turun ammattikorkeakoulu haluaa tukea omalta osaltaan. Tarvitsemme sosiaali- ja terveysalan arvostuksen nostamista ja uskon, että meillä on hyvät mahdollisuudet siihen.

Kirjoittaja on Turun ammattikorkeakoulun Terveiden ja hyvinvoinnin koulutusjohtaja.